

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTŐ
KIADJA A DÁVID FERENC EGYSÉGET

Alapította: DR. BOROS GYÖRGY.

Jézus.

Egykor — emlékszem — gyermek voltam még én,
Anyám szeliden az ölébe vett,
— Úgy elmerengek most is az emlékén —
És elmesélte szép történeted:
— Előttem állt a bethlehemi jászol,
Tündöklő csillag napkeleten távol,
Angyalok zengtek titkos csöndes éjen . . .
S kértem anyámat — oly szép! — meséljen!

És ő mesélt: „Nézd édes kis cselédem:
Áldott Jézus a jászolba' pihen,
Most feltáruul — nézd — előtte az éden:
Ott szunnyad anyja puha öliben . . .“
Ez éden üdvét én is érzem akkor
Anyám ölében — téli alkonyatkor —
Ekkor lettél te, világ Megváltója,
Kicsiny szívemnek örökös lakója!

Elszenderültem . . . A mesének vége!
Álmodtam hozzá, mit? már nem tudom!
De oly szép volt: tán fönn jártam az égbe'
Te veled, nálad: édes Jézusom!

D. F. L.

Protonas. J. Gurda. P. Moldovanescu.

Mert ébredéskor úgy szerettem volna,
 a fölvezetne hosszú, nagy lajtorja
 a magasba, Jézusom, te hozzád,
 hogy megláthassam nyájas, szelid orcád . . .

soha se tudtunk, soha tovább menni,
 mindig, mindig elszunnyadtam én . . .
 sem is kellett más a gyermeknek semmi:
 mint elpihenni anyja kebelén!
 ez volt akkor még minden üdvösségem,
 ez is te adtad, áldott Jézus, nekem!
 ez volt akkor még minden boldogságom,
 Ezért is a te szent nevedet áldom!

Később, mikor már több után is vágytam:
 A sors, az élet messze elvetett . . .
 — Egyedül állok ím a nagy világban
 S csak előveszem szent történeted,
 Ahol elhagytuk, csak folytatom ottan,
 — S ez a félénk szív fölhevül, megdobban
 S kibontja szárnyát ez a csüggedt lélek,
 És újra hiszek és újra remélek!

Ha fellegek komorulnak fölöttem,
 Ha tengerár, vad örvény fenyeget,
 Ha porba hullok, hitben megtörödten;
 Csak felébresztlek Jézus, tégedet!
 — Felleg eloszlik, ha te egyet intesz,
 Tenger csöndes lesz, ha te rátekintesz,
 S — szegény beteg — ha kegyelmed esengem
 Érintéseddel meggyógyítasz engem!

Érzem: te vagy az út, igazság, élet,
 Te az egész, parányi részed én,
 — Mert a szellemem, lelkem rokon véled —
 S ez érzet szent örömet önt belém! . . .
 — Oh! míg lábam e földi pályát futja,
 Bár merre tér el éltem vándor útja,
 Tövis szórnak rá, vagy rózsával hintik:
 Te légy velem csak s — boldog leszek mindig!

Lampérth Géza.

Id. Gvidó Béla unitárius esperes 50 éves lelkészi jubileuma.

Magasztos ünneplésben részesítette a dicsői unitárius egyház-község esperesét ötvenéves papi jubileuma alkalmából. Mély hódolattal és tisztelettel borult le egész Erdély unitáriussága az előtt az őszhaju lelkipásztor előtt, ki egy félszázad távlatából tekintett vissza eltöltött gazdag éveire, s ki nemcsak egyházközségének, hanem az egyetemes unitárius egyháznak és egész Erdély magyar társadalmának kidönthetetlen szilárd oszlopa volt. Az előtt az ősz lelkipásztor előtt tett tisztességet Erdély unitáriussága és magyar társadalma, aki nemcsak szónoki készségével emelkedett lelkész társai fölé, hanem a tettek mezejére lépve, kezébe vette a munka eszközét és tántoríthatatlan kitartással küzdött kitűzött céljai megvalósításáért. Ilyen lankadhatatlan kitartással és erős akarattal valósította meg álmát, s létesítette 1896-ban az unitárius elemi iskolát, amely a mellette levő legendás templommal együtt hirdeti az egy Isten hitét.

Egy csak, egy csöpp annak az Óceánnak a hatalmas víztömegéből, amelyet az ősz lelkipásztor ötven év alatt teremtett. Nem lehet megemlíteni mind és papírra írni azt a munkásságát, amit egy félszázad alatt megvalósított . . . Ennyi legyen a megemlékezés arról a kedves öreg bácsiról, kire mindenki szeretettel és tisztelettel tekint.

* * *

A novemberi nap aranyló sugarainak ragyogása mellett kísérté öreg barátja dr. Boros György püspök, lelkész társai és az egyház-község keblbi tanácsosai az ünneplőkkel megtöltött és szépen feldiszitett templomba jubiláló lelkipásztorát. Az orgonán felbugott a dallam, az ajkakon felcsendült az ének: „E szent napon örvendezzünk, hálát zengjünk az Uristennek.“ Az egyházi ének elhangzása után megjelent a szószéken az ünnepelelt lelkész és magasán szárnyaló, mélyen szántó imája után: Ézsaiás LXI. 10. vers alapján tartotta meg ünnepi beszédét. Beszédében mondá: Egy félszázadnak, ötven esztendőnek magaslatairól visszatekintek; pályám kezdetén az életerőt sugalló remény áll előttem tartalmas jelszavával: Előre . . . bátran tekints előre . . . Tovább visszatekintve e magaslaton áll előttem a másik nemfő, az emlékezés, mely „ősi napfény ragyogásánál, őszi napfény hervadásánál“ sugall — szól: borulj le, imádkozzál, hálálkodjál, mert veled van az Isten, ki veled volt eleitől kezdve.“ Megható volt, mikor hangoztatta: „Újból és újból bejárom hosszú pályámnak gazdag mezejét, a hulló lombot hallgatom, régelmult dolgokat ujitok meg, szikla, bércek közt, s gyönyörűséges virányokon. A vallásos hit csillagzatával ivezett magaslatokon és mélységek felett. Majd átvezette a közönséget beszédében három egyházközségre, s egyetemes egyházunk szolgálatába, valamint társadalmi, községi, városi és országos jellegű mozgalmakon.

Egész beszédén végig ömlött a hála, amelyben jó szorsán és szenvedései között veszi ajkaira a tartalmas vezérigéket, melyre irányt adott a hála.

A beszéd végeztével Dr. Pálffy Ferenc felügyelő-gondnok meleg szavakban üdvözölte a püspök urat és a jubiláló lelkészt s ezzel megnyitotta a diszközgyűlést s megkezdte az üdvözlések sorát:

Először a Főtiszt. Püspök Úr emelkedett szólásra s üdvözlő beszédjében a multból ragadott ki tényeket, s szép gondolatokkal tarkítva beszédét, világított rá a jubiláló lelkész ötven éves multjára.

Ezután az üdvözlések egész sora következett: Urmösi József püspöki titkár az E. K. Tanács, Török János ig.-tanító pedig József Miklós püspöki vikárius, felsőházi tag; Dr. Ferenczy Géza egyházi főgondnok és Dr. Varga Béla egyházi főjegyző, püspökhelyettes megleghangu üdvözlő leveleiket olvasták fel. Majd Biró Sándor ref. lelkész egyházközsége nevében; Dr. Farkas Béla ügyvéd a zsidó hitközség; Niculae Moldovan primar a város nevében köszöntötték a jelenlevő püspök urat és üdvözölték Gvidó Béla lelkészt. Utó Lajos kereszturi lelkész a Főgimnázium nevében mondott gyönyörű, magasan szárnyaló üdvözlő szavakat. Beszédéből kiragadok egy pár részecskét és idézem: „Főgimnáziumunk előljáróságának meleg üdvözlését hoztam és annak az iskolának, amelynek a jubiláló is 1875—1880-ig tanulója volt. Hat évtizednek időtartamát a komoly munka és annak eredménytölti ki. Últ a haladás gyorsroptü szekerén, állt az embermegbecsülés magas pódiumán, élvezte a családi élet tiszta pedesztáját. Állta az élet tüzét, türtte hidegét; széttépte ruháját; vihar dulta lelkét s mégis boldog volt.“ Megható és könnyeket fakasztó volt, mikor tovább így folytatta: „Hivatalos küldetésem jókívánatainak tolmácsolása, ha most belekönnyezik a szubjektív érzések világába . . . bocsássa meg nekem. Hozom a kis unoka megemlékezését, e néhány szál őszbe felejtett ibolya alakjában. Mosolyogva könnyezett, mikor átadta, s nekem ugyan, mintha ezt izente volna az unoka a Nagypának: Az ősznek is megvan a maga virága, a félnek is a maga költészete.“

Az üdvözlések során továbbá Nagy Béla segesvári lelkész egyházközsége nevében; Mátyus Gergely szőkefalvi lelkész a küiküllői unitárius lelkészi kar nevében; Kováts István lelkész a szentbenedeki unitárius egyházközség; Miklósi Márton kurátor a dicsőszentmártoni unitárius egyházközség nevében; Ferencz István kurátor szőkefalva unitáriusainak nevében; Felszeghy Margit alelnöknő a Nők szövetsége nevében; Czikra Mihály a kebli-tanács; Durugy József az iskolaszék; Durugy János a dalkör nevében mondtak szívhezszóló üdvözlő szavakat.

Az Ifjúsági Egylet nevében Molnár Anna és Kiss Ferenc; az iskolás gyermekek részéről pedig Miklósi Kató és Pálffy István köszöntötték a jubiláló lelkészt. Végül Török János ig.-tanító az iskola és tantestület nevében megleghangu szavakban üdvözölte a jubiláló lelkészt.

Az üdvözlések mindenikére Gvidó Béla lelkész-esperes szívet megrázó, meleg szavakban mondott köszönetet és fejezte ki háláját. A megható és gyönyörűséges templomi ünnepély befejeztével az ünneplő gyülekezet felállva énekelte el a 213-ik éneket: „Erős várunk nekünk az Isten . . .“

A templomi ünnepélyt a Magyar Házban ünnepi bankett követte, amelyen mintegy 150 személy vett részt és számos pohárköszöntő keretében köszöntötték fel az ünnepelt lelkész-esperest.

Szolga Ferenc.

Zsakó Lenke

Október hó 28-án, délután fél 2 órakor, életének ötvenedik évében hosszas és megpróbáló betegség után visszaadta nemes lelkét a mennyei Atyának.

Élete feltünéss nélküli volt; a tiszta szeretet önzetlen munkájában telt el. Az igazi jósnak önfeláldozó szeretete lakozott benne, amivel megaranyozta életét és boldoggá tette azokat, akik közel állottak hozzája. Egyházunk ügyei iránt mindig melegen érdeklődött, a Dávid F. Egyletnek tagja volt haláláig. Családjának nemes hagyományait: a munkát, a benső, minden hivalkodás nélküli műveltséget, az őszinte egyházszeretetet hiven megőrizte. A szeretet és nemes lemondás volt életének jellemvonása. Megjelenése fizteletet parancsolt s mint ilyen egyike volt azoknak, akik egyházunk ősi nemes hagyományait: a szívjóságot, egyszerűséget, lelki tisztaságot és őszinteséget megőrizték és képviselték.

Halálát az unitárius és magyar közelet sok kiváló tagja gyászolja.

Temetése október hó 31-én volt nagy részvét mellett. Nyugodjék csöndesen. Emléke áldott.

Ami még megmaradt.

(Képek a szórványhívek életéből.)

Amint több száz kilométeres utam élményeit rendezgetem, inkább szomorú és lehangoló, mint örömkeltő, derűffakasztó képek vonulnak előttem. Nem szívesen gyűjtöm és cipelem magammal az ilyen képeket. S nem fitogtatásból vagy öntetszelgésből állítom őket az olvasó elé, hanem pusztán tanulásból. Hátha használok ezzel is valamit, azonkívül, hogy el-, kikiáltom a világnak az én fájó tapasztalataimat.

31 unitárius lélek sorsáról szeretnék írni s a sorsukba kapcsolódó életről. Arról, ami hozzuk fűződik vagy ami velük kapcsolatban elveszett. Vagy legyünk bizakodóbbak s mondjuk így, ami számunkra bennük még megmaradt.

Hátszegtől jobbra és balra a földfaló Strigy (Strâul) mentén meghúzódó kilenc községben laknak a hívek. „A régi jó táblabírák“, nemes és nemzetes vármegyei főemberek ősi földjén. Amint különböző transzportációs járművekkel vagy gyalogszerrel keresztül-kasul szelem ezt a vidéket az ódon kastélyokból szinte felém csapódni érzem az egykor híres vármegyei bálók köddé foszlott hangulatát... De elkergetem az emlékeket, mert nagyon keserű az utóízük s túl lesújtó a

vád, mivel a multat illetném a megváltozott viszonyok közt. Inkább a hiveimről beszélek.

A szórvány-hivek zöme, számszerint 14, Hátszegen lakik. Általában földmiveléssel foglalkoznak. Három intellektuális, három kiserőipari pályán van. A földmivelők: közép nemesek, törpe birtokosok és cselédek. Több kevesebb idő különbséggel mind beszármazottak.

Gazdaságilag a fölfelé törekvő törpe birtokos az egyetlen eredményre jogosító elem. A nemesek részben az agrárreform következtében, részben a szándékos alkalmazkodni nem tudás vagy eredménytelen gazdálkodásból kifolyólag a mély pont fölé süllyednek. És úgy tesznek, mint az az ember, ki háttal ülven a lován, csak a mult ködébe vesző nagyságot és dicsőséget nézi s közben nem veszi észre, hogy a lova mély szakadékok felé rohan. A tegnapi élnek s a ma minden demokratikus vívmányát kommunizmussal bélyegzik meg. A „demokrácia” szót úgy morzsolják szét fogaik között, mintha valami mérges maszlagot tüntetnének el. Világszemléletük tipikus megtestesítője Keyserling, az ismert esztétikus német filozófusnak, kinek birtokait szintén felosztották s ki csak Magyarországot tartja az egyetlen civilizált államnak, hol még egy testben vannak a több ezerholdas mammutbirtokok s hol az arisztokráciának Isten különös kegyelméből még élesen elválasztó, megkülönböztető fénye, sulya és hatalma van. A cselédek sorsa mostohább a zsilvölgyi bányászénál, pedig az utóbbi sorsa sem irigylendő.

Faji szempontból, nemes és cseléd egyformán jó magyar. Míg a megye területén több üres ref. templom és elrománosodott eklézsiatalálható, melyekben csak a lelkész feszélyező jelenléte kényszeríti a hiveket a magyarul való társalgásra, addig a szórványhivék megmaradtak kitérhetetlen magyarnak. S e tényből bizonyos védvázat is emelnek maguk köré. Ha némelyiknek enyhén szemére vetem vallási közömbösségét, megőrzött magyarságával védekeznek. E fölött nem bocsátkoztam részletes vitába, csupán arra hivatkoztam, hogy a faji és vallási jellegzetesség párhuzamos ápolása és megőrzése az emberi kiegyensúlyozottságnak épp oly fontos kelléke, mint a repülőgépnak a két szárnya. Nem az elsőbbség vitatandó, hanem mindkettőnek abszolút szükségessége. Ha valamelyik hiányzik, már nem beszélhetünk egész emberről, mintahogyan az egyszárnyu repülőgépet sem minősíthetjük tökéletesen jónak. Azonkívül a „csak magyarság” vallási téren megalkuvást és közömbösséget jelent, ami ránk nézve sulyos veszteséggel jár. Mert gyakorlati alkalmazása ellenérdeket szolgál. Így pl. vegyesházásoknál, hol az anya más vallásu azon oknál fogva, hogy a családban úgy is az anya neveli a gyermeket, születési alkalmakkor kárunkra történik az anyakönyvi bejegyzés. Viszont, ahol az apa nem-unitárius, ott családfői jogánál fogva dönt a gyermek felekezeti hovatartozandósága felett. Így állunk mi tűz és víz között az öntudatosság és hitbéli meggyőződés csaknem teljes hiányában. S így alakult ki az a helyzet, hogy a fenti szórványokban a vegyes házásoknál egyetlen egy születési bejegyzés sem történt javunkra. Az elszigeteltség, egyedülvalóság és a lelki kapcsolatok hiánya nem adhat teljesen kielégítő

és megnyugtató magyarázatot. Igaz, hogy a szórványhivек között akad olyan is, aki életében még nem látott unitárius templomot s nem vett részt unitárius istentiszteleten. Mindezek ellenére szerephez jut a közömbösség is. S ez sajnos unitárius jellegzetesség. Hogy ez így van, négy évi lelkészkedésem alatt széles területről szerezhettem bizonyítékot. Élénk emlékezetemben van egy katolikus apa, ki husz és egy néhány kilométert gyalogolt, hogy kis fia a fogarasi felekezeti iskolában hittanból vizsgázzék. Egész éven át maga oktatta a gyermeket s most elhozta, hogy a szerzeteseknek bemutassa. Ebben a tényben több volt a pusztá formalitásnál. Akkor is fájt s most is fáj, hogy unitárius vonatkozásban ilyen esettel nem találkozhattam. Valahol nagy mulasztások történtek s történnek ma is s ezeket haladéktalanul helyre kell hozni. Az ide vonatkozó szórvány-statisztikám különben így szól: A 31 lélekből 5 gyermek, illetőleg serdülő ifju. Ebből kettő a szülők közös beleegyezésével a református hittan szerint konfirmáltatott, kettő református vallást tanul. Csupán egy maradt meg nekünk s az is talán azért, mert a kolozsvári unitárius kollégiumban tanul. Ha megjegyzéseket tettem, mindenkitől egyforma választ kaptam; fő az, hogy megmarad magyarnak. Ez tagadhatatlanul valami, de nekünk korántsem elég. Áldozathozatalról talán a helyzet természeténél fogva sem lehet beszélni. A szórvány-hivек alig egy-kettő kivételével egyházi célokra vagy ritkán vagy sohasem áldoztak. S egy életen át alig adtak többet, mint egy bányász önkéntesen megajánlott évi egyházi adója. Vajjon kit terhel a felelősség? Nehéz lenne eldönteni. Pedig nem szűkeblűek. Az elmúlt husvétii istentisztelet alkalmával 600 lejen felül gyűlt be perselypénz. S az érdekesség szempontjából azt is megemlíthetem, hogy az egyik közösségben egy 1 lelket számláló református filiát unitárius adófizetők tartanak fenn. Ez magában véve még nem veszedelmes. Jobb valahova, mint sehova sem. De ennél súlyosabb az a megjegyzés, amit az egyik ottani hívem ejtett el félig öntudatlanul, hogy ők „csak névleg unitáriusok.“ Családi kapcsolatuk s a lelkük, amelyet sohasem érintett meg hitünk fenséges igazsága, másfelé vonza őket. Az egyházhoz, mint intézményhez, az unitáriussághoz, mint élő, küzdő, ható tényezőhöz csekély vagy egyáltalán semmilyen lelki vagy szellemi kapcsolat nem fűzi. Mozgalmainkról, szellemi kiválóságainkról hírből sem hallottak. S nem csodálom, mert a körükön kívül eső világról csak „A Magyar Népen“ keresztül értesülnek. Unitárius irattermékeket nem olvasnak, a Közlöny csak egyetlen egy hívőnek jár. Az Unitárius Naptárt azonban csaknem minden családnál megtaláltam. Ez a tény egy régi eszmém nyílt bevallására ösztönöz. A Naptárt az unitárius belmisszió „kis Bibliájá“vá vagy katekizmusává kell fejlesztenünk. Nem szabad anyagiakra néznünk, ha azt akarjuk, hogy ez a fontos szerv tartalomában gazdagabb, kivitelben csinosabb, szellemben unitáriusabb, öntudatosított legyen. A Naptár a legtöbbet ígérő lelki befektetés. A cél szolgálatába állítva hatásosabb és többet jelent, mint egy tucat népszerű füzet.

Végül még egy vallomás. Ez a látogatásom nem volt uttörői munka. Mások is jártak itt előttem. De az egyszerű látogatásoknál

sokkal fontosabb Brázovay Dezsőné urasszony felbecsülhetetlen, lelkes munkája, kinek lelkét Isten a kicsorduló jóságból, magas értelmiségből és páratlan unitárius öntudatból teremtette meg. Ővé az érdem, hogy hiveink ma már nyíltan bemezik vallani unitárius mivoltukat. Nem probléma többé, hogy mi lesz velük, ha meghalnak. Idáig ugyanis azzal terrorizálták őket, hogyha be nem olvadnak más felekezetbe, még az sem lesz, aki eltemesse. Brázovayné lankadatlan buzgalma lélek-tanilag nyugalmi helyzetet teremtett. Reumatikus lábaival Kapus bácsi nyugodtan tipoghat az örökkévalóság portája felé. Bennem azonban bizonyos keserű érzéseket fakasztott. Amíg vonatom a mélabus októberi fényben hazafelé vágat azon gondolkodom, hogy az elvonult képek nyomán a szórványokba ezután csak temetni járok. Ennyi még megmaradt a missziós kötelességből, ill. hivatásból. *Simén Dániel.*

Imaház az Irisz-telepen.

November 7-én egyszerű ünnepély keretében nyitotta meg a kolozsvári Unitárius Egyházközség Előljárósága az Irisz-telepi imaházat, Kajántói-ut 37 szám alatt. Az Irisz-telepi imaház megnyitása, valamint a más külvárosi részekben tervbevett imaházak sürgős felállítása, döntő fontossággal fog birni a kolozsvári egyházközség életében. Unitárius hiveinknek egy nagy többsége külvárosi részekben lakik és a belvárosból való kiáramlás még mindig tart. A külvárosi részekben lakó hiveink lelki gondozása és az ifjak hitoktatása és nevelése a szét-szórtság, a nagy távolság stb. miatt a belvárosi egyházközségi központból csak nagy nehézségek közepette hiányosan történhetett. Az Egyházközség Előljárósága a Dávid Ferenc Egyet. segítésével több évvel ezelőtt sikeres körzeti istentiszteleteket tartott 3—4 külvárosi részben, hiveink lakásában. Ez a munka, noha nagyban elősegítette hiveink megtartását és valamelyes lelkigondozást nyújtott nekik, természetesen miatt nem tudott folytonosságot és rendszeres tevékenységet biztosítani. Október hónapban a Teol. Akad. hallgatóiból alakult Missziós Kör segítségével a beszerzési munkát elvégeztük és egy rendkívüli körülmény segítségével sikerült kibérelni a volt r. kat. kápolna helyiségét. Az Egyet. Egyház megértő segítségével az Egyházközség Előljáróságának sikerült megteremteni a kellő anyagi alapot az imaház félévi bérletéhez. Nov. 7-én az istentiszteletet Dr. Kiss Elek teol. tanár végezte; énekelt a Teol. Akad. énekkara. Üdvözölték az Irisz-telepi hiveket az Egyházközség nevében Ürmösi Károly esp., Benczédi Pál vallástanár a D. F. E. nevében s Erdő János s.-lelkész zárószavaival ért véget az ünnepély. Ott láttuk dr. Varga Béla egyh. főjegyzőt, Vári Albert teol. dékánt, Ürmösi József püsp. fitkárt stb. — Nov. 14-én lélek-emelő istentisztelet és ünnepély keretében áldozott hiveink serege Dávid Ferenc emlékének. — Nov. 21-én „szeretetvendégség“ keretében Szent-Iványi Sándor teol. tanár tartott istentiszteletet s igyekezett megteremteni azt a belső egységet, amelytől az imaház jövője függ. Még a tavasz folyamán fel kell építenünk saját imaházunkat. Minden segítyt, adományt vagy megkeresést az Unitárius Lelkesi Hivatal címére kérünk, Cluj, Calea Marechal Foch No. 11. *Erdő János.*

K É V E K Ö T É S.

IFJUSÁGI ROVAT.

Rovatvezető: Lőrinczi Mihály.

Ifjuság és munka.

Itt van az őszi időszak s hűvös, esős napok beálltával megkezdődik az egyletek nevelő, szórakoztató és irányító munkája. A nyár a kóborlás, adatgyűjtés, felüdülés és részben a pihenés ideje. Az őszt az új kezdés, az újra szervezkedés, a beindítás évszaka. A tél a komoly építő munkáé. Összegyűlt fiatalok szindaraboznak, dalárdákba járnak, szavalnak, társasjátékokat szednek elő. A tavasz sok esetben a nagyobb érdeklődő közönség előtt való nagyobbarányú bemutatkozás alkalmá. Az évi munkát mutatjuk be egy-egy ifjusági nap, köri gyűlés keretében. Ilyenkor több falu, egy egész vidék összeverődik és megindul a verseny: ki dolgozott többet, ki tud szebben játszani, szavalni, énekelni. A tavasz egy egész tél munkájáról ad őszinte képet.

Most ősz van. Ez a szervezkedés, az új kezdés, a beindulás ideje. Elkészítjük egy egész egyleti év munkatervét, kidolgozzuk részletesen, megjelöljük a szereplők személyét, összegyűjtjük a munka anyagát egész részletesen. Nem hagyjuk későbbre, amikor szükségünk lesz rája. Ha akkorra hagyjuk, nem lesz semmi belőle. Épen mint a gazda emberé, olyan a mi munkánk is. A gazda ősszel begyűjt mindent a háza köré, elrakja télire, hogy ne kelljen hideg, sikos időben, hófúvásban kimozdulnia. És fontos nagyon, hogy kit hová állítunk. Az irányelv csak az lehet, hogy minden ifju oda kerüljön, ahol legjobban megfelel tehetségével a munkának. A legügyesebb, legtapasztaltabb ifju legyen az elnök. Aki legszivesebben ír, az legyen a jegyző. Ha valaki szereti a járkálást, sok apró dolog elintézését, az titkárnak való. A legmegbízhatóbb, a legtakarékosabbra mindenki rá fogja mondani: ez pénztárosnak való. A teremgazda ugródeszka mindenki számára. Rendszerint a kezdő, a legfiatalabb egyleti tagokból választják. Ez próba, mint az inasnál az első két hét. Ha jól és buzgósággal végzi megbízatását, akkor lehet belőle még elnök is. A gazda, vagy nevezék bárhogy, akaratlanul is az egylet belső életéről ad világos képet. A rendetlen, szemetes egyleti helyiség, a poros asztalok, piszkos könyvek, rongyos, szétszórt újságok a gazda és az egész egylet lelki világáról adnak pontos képet.

A vezető rendszerint adva van. Vagy a lelkész, vagy a tanító vállalja ezt a feladatot. Legjobb, ha mindketten együtt vannak az ifjusággal. A tanító ismeri mindenkinek a tehetségét, képességeit, a lelkész pedig épen azért, mert előtte mindenki egyformán fontos, szerephez, munkakörhöz juttatja a meghuzódókat is. A cél csak az lehet, hogy senki se érezze magát elmellőzöttnek, leszorítottnak. Ha nincs jó énekhangja valakinek, lehet azért jó szavaló, szinpadai előadó, lehet a táncosok elsője. a társasjátékok lelke. A jó énekes ne akarjon mindenben első lenni, engedjen

másokat is érvényesülni. Minden emberben van egy kis vágy, hogy szerephez jusson. Akiben nem él ez a titkos rugó, annak valami baja van. Az egészséges, ép lelkű ifju valamilyen munkát követel magának. Néha szerénysége nem engedi szólani, de a szemében ott csillog a vágy s ezt a vezető, az elnök lássa meg hamar.

Rendszerint ősszel határozzák el az egyletek, hogy milyen ujságokat, folyóiratokat rendeljenek meg. Ez hosszas vitákra, komoly érvelésekre ad alkalmat. Bizony fontos is, hogy mit olvasunk, mire adjuk ki a pénzünket! Olyan ujságokat kell olvasnunk, amelyek nincsenek tele ferdítésekkel, valótlanságokkal. Nem a szenzációhajhász lapok a jó olvasni valók, hanem a tartalmas és a mi érdekeinkkel foglalkozók. Ilyen pl. a Magyar Nép. Mivel azonban mi egyházi szervezet vagyunk és vallási alapon tömörültünk egybe, az egyház helyiségében (templom, kulturház vagy felekezeti iskola) helyiségében gyülekeztünk össze, gondolnunk kell arra is, hogy az egyház kiadványait olvassuk. Az egyházi folyóiratokban ismerkedünk meg egyházunk nagy kérdéseivel, a vallás szerepével, a közösség, az együtt élő emberek építő munkájával. Ilyen egyházi folyóirat is több van. Lehet válogatni közöttük. Az Unitárius Közlöny azonban nem hiányozhatik sehonnan. Ebben van a mi rovatunk, a „Kévekötés“. Amíg önállóan, mint ez előtt, újra megjelenhetik, addig a Közlöny szorított nekünk helyet eldalain. Reményünk van, hogy újra önállóan ki tudjuk adni a „Kévekötetést“ s akkor nem hiányozhatik egy egyleti asztalról sem az ifjuság egyetlen folyóirata. Az ujságokat, folyóiratokat lehet olvasni közősen. Valaki hangosan felolvas egy cikket. A következőt már más ifju olvassa. Fontos, hogy mindenki olvasson rendre. Ha több példány van, más megoldás is lehetséges.

Pénzt gyűjthetünk könyvvásárlás céljára is. Itt kell legjobban vigyázni, mert nem érdemes minden könyvet megvenni. Csak a jó és tartalmilag értékes munka éri meg a pénzt. Kevés pénzzel is lehet jó könyvet kapni. Olcsóbb a könyvnapon áron kapható munka. Ilyent gyakran hirdetnek az ujságokban. A vezetők rendszerint járatnak egy-egy nagyobb ujságot. Ha figyelemmel vannak a hirdetésekre, sok pénzt megtakaríthatnak az egylet javára. Ingyen meg lehet szerezni könyvárjegyzékeket a könyvkereskedésekből. Ezek az árjegyzékek mindenről pontosan tájékoztatnak. Feltűntetik a közelebről megjelenő könyveket is. Tárgyuk szerint csoportosítják a műveket. Jártas ember hamar rájön, mit érdemes megszerezni és mit nem.

A megszerzett könyvek olvasásával rendet lehet tartani és kötenként egy-két lej olvasási-, rongálási díjat szedni, ami már újabb alapot nyújt más könyvek beszerzésére. Nem egyleti tagoknak is oda lehet adni magasabb olvasási díj mellett, mikor már mindenki elolvasta. Ez a módszer a könyvek megkímélésére is vezet. Amit magunk szereztünk meg, azt jobban becsüljük. Gyűjtéssel is lehet könyvtárra szert tenni. Minden háznál akad egy-egy kötet, amit már nem olvasnak, mert minden betűjét tudják. Kérjük el és helyezzük könyvtárunkba. Ott mindenki hozzájuthat. Az emberek néha szükségét érzik, hogy jótékonyságot gyakoroljanak. Legyünk segítségükre, adjunk alkalmat, hogy ilyenirányu lelki szükségüket kielégíthessék.

Az egyleti munkát néhol lekicsinyléssel és gunyolódással illetik. Mindenütt vannak ilyen emberek. Ezekre azonban nem hallgatunk. Ők amugy sem hallgatnak ránk. Az ilyen gunyolódókból lesznek azután rendszerint a legbuzgóbb tagok. Csak a kulcsot kell lelkükhöz megtalálnunk. A legtöbb embert épen hiúságánál lehet megnyerni. Ez természetesen sok ügyességet kíván.

Mindennél fontosabb azonban a jó példa. A nyílt gondolkodás és az őszinteség lehet csak a fegyverünk. Senki hátamögött ne beszéljünk.

Az ifjusági munka mindennél fontosabb. Az új nemzedék nevelését nem lehet elhanyagolni. Ahol van munkás ifj. egyesület, ott megújul a roskadozó templom, ott van egy létesítendő kulturház terv, ott van egy megszülető szövetkezeti alaprajz. Ma az emberek érzik, hogy tenniük kell valamit, ha meg akarunk maradni. Az egyleti összejövetelek közösségi érzést ébresztenek fel. A tagok templomba járnak, minden megmozdulásban szívesen részt vesznek. Segítésük minden munkában döntő lehet. A falu, a gyülekezet mustármagja ők, akikben lobog a felemelkedés, az új élet utáni vágy.

Örökre helyrehozhatatlan hibát követ el, aki utját vágja, megakadályozza az ifjuság építő, önnevelő, példát adó munkájának. —i —y.

Őszi hangulat.

Nem tudom, hogy miként történt,	Elfeledtem, hogy az ősz már
Csak egy reggel	beköszöntött.
szerteszéjjel	Előzőnlőtt
lehorgasztott fejjel álltak a virágok.	mindent, ami virág, illat.

Valami nagy, láthatatlan,	Hogy a nyár már elmulóban,
Bús-mogorva	reményeim,
emberforma	emlékeim
az éjszaka leforrázta a világot.	kialvóban. A tűz kihalt.

Olyan volt virágos kertem,	Úgy álltam a park közepén,
mint temető,	mint egy régi,
testet rejtő,	mesebeli
elátkozott kastély parkja.	rangját vesztett tündérherceg.

Szomoruan simogattam	Csak vitáztam önmagammal,
szemeimmel.	dalaimmal,
Kezeimmel	álmaimmal:
akartam segíteni rajta.	miért hervadnak el a kertek?

Miért tűnnek el tavasz és nyár,
Rügyfakadás,
virágbomlás,
mint tündéri álom-percek?

Bede Emil.

Ketten beszélgetnek.

Ferenc, akinek hónalja tele van könyvekkel, füzetekkel, találkozik az utcán Jánossal.

— Tán papnak készülsz, hogy úgy megterhelted magad tudománnyal — kérdezi János.

— Nemcsak a jó pap, de a jó gazda is „holtig tanul” — szomszéd.

— Mégis „tudatlanul hal meg”.

— De igyekezem legalább annyit megtudni és megismerni, amennyit csak lehet.

— Mit érsz a nagy tudománnyal? Ugy is, akármennyit tudsz is, csak meg kell fogd az ekeszarvát, a kapa meg a kasza nyelét.

— Azt megtanultam még boldogult édes apámtól, de most azt szeretném megtanulni, hogy kevés birtokomat hogyan tudnám úgy kezelni, hogy az az adóra, meg a család fenntartására szükségeseket mind kihozza. Mert, látod János, én azt hiszem s ezek a könyvek is mind azt mondják, hogy ezekben a mi szétforgácsolt apró földjeinkben sokkal több van benne, mint amennyit mi ki tudunk venni belőle.

— Azért a könyvet hiába viszed, az nem terem neked kenyeret, csak az időt lopod vele. Feküdj neki a munkának s ha jól dolgozol, lesz, ha nem, mind olvashatod a könyvet. Nem a betű kell nekünk, az az urak kenyere, hanem a kasza, kapa. Nem vagyok én iskolás gyermek, hogy ilyen számárságokkal lopjam az időt, de még csak azt sem szeretem hallani, amikor az iskolás gyermekeim otthon gajdolnak.

— Látszik, hogy nem voltál ott szeptember elején a Gazdakörben, ahol többen éppen arról beszélgettünk, hogy aki nem törődik ma a gyermekei dolgával annyit sem, hogy utána nézzen otthon is, mit és hogyan tanulnak, ahol hiányos a tudásuk, ott nem segít rajtuk, szellemi gyilkosságot követ el velük szemben. Látod, az iskola nem végezhet el mindent. Az iskola arra való, hogy fölébressze bennük a tudás és művelődés vágyát. Otthon is kell tanulni és a gyermekeket tanítani. A tisztelletes ur mennyit panaszolja, hogyha mi szülők nem segítünk gyermekeinknek az írás-olvasás tanításában otthon, még vallásra sem tudja oktatni gyermekeinket. Én még a gyermekeim román leckéit is figyelemmel kísérem s én is tanulok tőlük románul, őket pedig minden este, legalább egy fél órán át magyarul tanítom írni-olvasni. Most már elég meglehetősen olvasnak és írnak s hogy gyakorolják magukat, azért viszem nekik ezeket az Új Cimborákat meg meséskönyveket s minden vasárnap számon kérem tőlük, hogy mit olvastak.

— Az már igaz, nem sok hasznát látják az iskolának. Juliska a minap is olyan levelet küldött Brassóból, hogy alig tudtuk elolvasni.

— Ne az iskolát hibáztasd, hanem magadat. Ha vettél volna annyi fáradságot magadnak, hogy egy kis utmutatást adtál volna Juliskának, amíg az iskolába járt, most nem zavarná össze a román és magyar betűket. Ezért mondtuk, hogy aki gyermekének nem segít a

tanulásban s vele a hiányokat pótoltatni nem igyekeznek, gyilkosságot követ el vele szemben. Én még azt is hozzáteszem, hogyha önmagát nem képezi tovább az ember, nem kér részt fajának szellemi életéből, öngyilkos az.

— Látom, hogy a sok könyv olvasása közben nagyon kinyílt a szemed. Mondasz is valamit! Elmegyek én is az egyházközségi könyvtárba, hogy vigyek onnan magamnak is, meg a gyermekeknek is olvasni valót. Háttha lenne valami haszna.

— Az lesz, feltétlenül, ha komolyan veszed. De jegyezd meg, nemcsak a hasznóért, de gyermekeink, egyházunk, fajunk jövője szempontjából, kötelességből is kell tegye minden jó unitárius magyar szülő.

Simén Domokos.

Menekülés . . .

Futok, rohanok . . .	Kezében lángkard,
Önmagam elől	Mint a harcmezőn . . .
Örvények felett . . .	Leccsap,
Derűs ég alatt . . .	Gurul a fejem . . .
Jaj! Csak egy perc!	Istenem!!!
Még egy pillanat!!	Fejem nincs már,
S a csillogó álomvár	Gurul a porban . . .
Osszedől . . .	Megrugom,
Kegyetlen ágyuk	Ugy véletlenül,
Vadrobajjal verik a falat . . .	Torz vigyorral
És felismerem önmagamát,	Rám acsarog . . .
Mint gyülölettől eltorzult szájjal,	Aztán a földön
Tüzes pokollal, hallelujával	Elszenderül . . .
Rombolom az álomváramat . . .	Futok, rohanok . . .
Futok, rohanok . . .	Légzésem kihagy . . .
Ziláló mellel,	Keblembe vad hörgés szakad,
Véres lábbal . . .	A szív! A szív!
Ordít az örvény,	Már nem dobog!!
Az ég mosolyog . . .	Nincs tovább!!
Felsikoltok:	Vége!!
Hol itt a Törvény??	Lerogyok!!
Szédít a Minden . . .	Holt testem mellett egy hang
A Semmi meg vonz!!	[zokog . . .
Tovább!! Tovább!!	Miért e rohanás?!
Még nincsen vége!	Miért e félelem??!!
Nyomomban hatalmas üldözőm,	Hisz csak „Én“ vagyok!!

Nemes Nagy Mártha.

Nyugtázás. Kévekötés előfizetését beküldték: Visky Erzsébet Turda, str. Gh. Barițiu 19. 40 lej, Mérész Aranka, Făgăraș 40 lej.

Szerkesztői üzenetek: Kérjük olvasóinkat és munkatársainkat, hogy cikkeikkel keressenek meg. Semmi anyag nem áll rendelkezésre. Verset, novellát, más cikket és érdeklődő levelet kérünk Făgăraș, Oficiul Parohial Unitarian címre küldeni.

TŰZHELY MELLETT

Anya-járás.

(Téli reg.)

Februárus első napjaiban, a Vereckei-szoros tájékán megtámadtuk az oroszokat. Az első nekirohanással, amely harmadnap déli-
előttig tartott, a Beszkidek gerincére szorítottuk az ellenséget. Itt egy erősebb csapat megvetette lábát és dühös kitartással állta utunkat. Szinte lehetetlen is volt erélyesebb mozdulatokat tennünk, mert oda-
fent a gerinc közelében, övig, mellig ért a hó: úgy mozgottunk benne, mint apró moslicák a tej sűrűjében.

Várnunk kellett, amíg a nehéz tűzéség előre jön és megtol-
lássza a hegycsucok madarait.

Visszahúzódtunk a közeli erdőbe s táborveréshez fogtunk. Fa-
kalyibákat róttunk össze, a földszakadékokra födelet szerkesztettünk, hófalakat hánytunk, falevelet, fenyőgalyat szedtünk derékalyknak, szá-
raz tüzelő anyagot gyűjtöttünk.

De azért fel-feltört az aggodalom: milyen nyugalom lesz itt az
első éjszaka? A muszkák nem igen fognak jönni, de az éjszakai szél...

Késő délután volt már, mikor küldönc jött értem: siessek a zászló-
alparancsnokhoz.

— Be fogsz menni Volóc községbe s összeköttetést keressz a
trénnel, — mondotta az őrnagy. — Azt hiszem, szívesen vállalkozol,
legalább meleg szobában fogsz aludni...

Persze, hogy szívesen vállalkoztam. A fagy birodalmából meleg
szobába pottyanni: ki ne örült volna ennek a kilátásnak?

Meghallgattam a parancs részleteit: másnap délelőtt föltényt kel-
lett a zászlóaljhoz dirigálnom és sok-sok szalonrát.

Magamhoz vettem Elekes tizedest, elindultunk Volóc felé. Egy
darabig könnyű volt az utunk, mert az előnyomuláshoz széles ösvé-
nyek keletkeztek a hóban: azokon haladtunk. De egyszerre balra kel-
lett térnünk, ki a företlen hóra.

Ki tett hosszabb utat nagy hóban? Az ember ina először zsi-
badozni kezd, majd megreszketősödik, végül éles nyilalások állanak
beléje... A szem sajog, káprázik a csillogástól, szorongó, reményte-
len érzés, álmoság, szédülések lépik meg az embert...

Vergődünk, usztunk egymás nyomában, cserélgettük a veze-
tést. A nap lebukott az egyik csucs mögött, metsző szél sepert végig
a havon. A tizedes csüggedten szolt hozzám:

— Mindjárt ránk sötétedik, idefagyunk...

— Csak kitartás, Pista fiam, még egy rugaszkodás s vert uton
leszünk...

Végre csakugyan kiértünk az utra. Levertük magunkról a ha-
vat: mintha mázsányi terhet dobtunk volna le.

Oreg este lett, mire Volóóra értünk. A falu már telve volt katonasággal. Törzsek, kórházak, trénszekerek, tüzéségi fogatok lepték el a helységet.

Háznál-házra menve kerestük zászlóaljunk trénjét. De csak nem kaptunk utbaigazítást... — Nem tudom... nem tudom! — fizettek ki kurtán mindenüft. „Nem tudom“ a háboru leggyakoribb és legutálatosabb mondata.

Vége-valahára egy lovas tréntiszttel találkoztunk, aki valamit mégis csak tudott mondani. Elmondotta, hogy a zászlóaljak szekerei elakadtak egy leszakadt hidnál, reggelre ha megérkeznek.

— Hol alszunk? — sóhajtott dideregve Elekes tizedes.

Már alig álltunk a lábunkon.

Ekkor eszembe jutott, hogy a hadosztálykórháznál van egy orvos ismerősöm: hátha az megérkezett már? Kolozsvári fiu, szivesen szoktunk parolázni és elbeszélgetni a mi kedves városunkról.

Megkerestük a vöröskeresztes zászlót és a doktor után tudakozódtunk. Szerencsénk volt, a doktor megjött és elhelyezkedett már. Jégvirágos ablakai kivörösöltek az éjszakába...

Bekopogtattunk, elmondtam, mi járatban vagyunk. Csakugyan szivesen fogadott. Kis szobája volt, egy ágy benne, nagy bubos kemence, lóca a fal mellett. Megállapodtunk: én a földön fogok aludni szénából vetett ágyon, a tizedes pedig valamelyik lócán helyezkedik el, vagy a tisztiszolgához huzódik a civilek szobájába.

A doktor beszélította Ádámot, a tisztiszolgát s teát öntetett számunkra. Mi az asztal mellett, Elekes tizedes a lócán, vidáman szűr-csölgettük a forró, illatos italt s beszélgettünk a világ folyásáról.

A tizedes lassan bóbiskolni kezdett, majd ráhanyalott a keskeny lócára. Összegömbölv, nyomorékul feküdt... no, majd helyreigazítja Ádám... pokrócot tesz a feje alá, széket a lóca mellé... Ne riasszuk fel első álmából.

Én is feküdni készültem. A doktor fönmaradt még, sürgős jelentéseket kellett megírnia.

Ádám pompás ágyat vetett számomra. Illatos széna, pokróccal leterítve, takarónak pedig tulipános, nagy juhász bunda, amilyenben a bethlehemesek szoktak járni...

Bizony, nekem sem kellett ringatás!

Pitymallođott, mire megébredtem. Künt az utcán csikorgott a hó az ágyuk és trénszekerek alatt, özönlöttek előre a frontmögötti hadak.

Ádám a tűz körül babrált. A tűz mellett párolgó, nagy fazék.

Amint jobban szétnézek a szobában, feltűnő dolgokon akadt meg a szemem. A doktor az asztalra borulva aludt... Köpenyeg, sapka rajta, lábán nagy szőrcsizma... Hol van a tizedes?...

Azt is fölfedeztem, ott feküdt a doktor ágyában, s kényelmesen kinyújtózva huzta az igazakét.

— Hogy került a tizedes a doktor ur ágyába? — kérdeztem.

Ádám mosolygott és a doktor felé intett.

— Megsajnálta a doktor ur... a lócáról az ágyba emeltük...

Azt mondotta a doktor ur: hadđ aludja ki magát egyszer istenigazá-

ban a szegény fiu, elég bajt lát szegény odakint a fronton... Maga odaborult az asztalra... úgy töltötte az éjszakát... Jó ember! — vágott Ádám a szemével.

Gondoltam, majd ezt bucsuzáskor külön megköszönöm a doktornak. Csöndesen fölkeltem, felöltöztem s utánanézttem trénnünknek. Mire visszatértem, már a doktor is talpon volt és a reggeli elkészítésével foglalkozott. A tizedes még mindig aludt az ágyban nagy lelki nyugalommal.

Amint a teavíz az asztalon párolgott, intettem Ádámnak, költse fel a tizedest. Álomittasan, elbódulva tápáskodott föl Elekes István a jól vetett ágyból. Ádám megkérdezte tőle:

— Mit álmódott, tizedes ur?

— Én aztán furcsát álmódtam, hallod-e — törülgette szemét a tizedes. — Azt álmódtam, hogy odahaza voltam és az Olt partján találtam lefeküdni... De épen a legszélére, hallod-e a szakadós part-ra... Egyszer csak szalad édesanyám nagy ijedten, ölbe kap — mert mintha ölbeli kis gyermek lettem volna! Hazavitt és szép nyájasan a bölcsőbe fektetett. Hát ilyen bolondos egy álom...

— Dehogyan bolondos álom: ennél igazabbat nem is álmódhatott volna tizedes ur! — kacagott nagyot a tisztiszolga és az ágy mellé telepedett. — Anya-járás volt az éjszaka — az bizony! Hipp-hopp, ott legyek a katona fiamnál! — angyalszárnyra kerekedett a tizedes ur édesanyja és itt termett a szobában... Dejszen megesett a szive, mikor meglátta, hogy milyen rossz fekvőhelye van a lócán a drága-látos fiának. Beli, beli, ölbevette s idehozta a szép vetett ágyba...

A tizedes föleszmélve bámult a párnára.

— Né, né, csakugyan, hogy kerültem én az ágyba?

Ádám még harsogóbban kezdett hahotázni, a combját verte jókedvében.

— Mondom, nó!... Anya-járás volt az éjjel, nem akarja hinni? Beli, beli, kicsi baba... beli, beli!...

A doktor egy jó csésze teát nyújtott oda a tizedesnek.

— Nesze fiam, idd meg hamar, ne ügyelj erre a kótyagos Ádámról!...

A tea ezüstös páráján át Elekes István gyanakvó mosollyal nézte a tisztiszolgát, nézte a doktort... A kis szoba csordultig megtelt a szeretet melegével...

Gyallay Domokos.

HARMONIUMOK

I ORGONÁK

templomi, iskolai, énekkari és házi használatra, minden nagyságban.
uj művek, orgonajavítások, átépítések.

WEGENSTEIN L. FIAI, Orgona- és Harmoniumgyár
Timișoara, III., Bul. Mihai Viteazul 30.
Alapított 1888. — Jutányos árak, ajánlat díjmentesen és kötelezettség nélkül.

A Dávid Ferenc-Egylet a tél folyamán négy kulturdélutánt rendez az unitárius püspöki lakásban (Gen. Foch 7. sz.) Kezdeté délután fél 6 órakor. Minden érdeklődő szívesen látott vendég. *1937. dec. 3-án:* 1. Felolvas olaszországi útiről: Marton Lily. 2. Játszik: a Lakatos=quartett. 3. Opera=áriákat énekel: Häffner Böske. 4. Hegedűn játszik: Ifj. Márkos Albert. 5. Chopin-Fantázia, zongorán előadja: Tulogdi Sári. 6. Költeményeiből felolvas: Dsida Jenő. 7. Énekel: Ürmösy Magda. — *1938. jan. 7-én:* 1. Felolvas: Dóczyiné Berde Amál. 2. Hegedűn játszik: Fejér Sándor. 3. Költeményeiből felolvas: Sándor Judith. 4. Zongorán játszik: Hevesy Piroska. 5. Trio, előadják: Hevesy Piroska zongora; Fejér Sándor hegedű; Boga László cello. — *Febr. 4-én:* 1. Felolvas: Póczy Mihályné. 2. Hegedűl: Guráth Erzs. 3. Zongorázik: Szentmártoni Kálmánné. 4. Énekel: Szeghő Julia. 5. Szaval: Fényes Alice. 7. Énekel: M. Lévay Ilonka; zongorán kíséri: M. Rohonczy Mária. — *Márc. 4-én:* 1. Felolvas: Gróf Bethlen Mária. 2. Hegedűl: Diviácky Mária. 3. Opera=áriákat énekel: G. Hihn Irén. 4. Költeményeiből felolvas: Reményik Sándor. 5. Zongorázik: K. Molnár Irma. 6. Énekel: Rennerné Halász Baba; zongorán kíséri: Útő Mária. 7. Elnöki bezáró.

A Dávid Ferenc-Egylet őszi felolvasó ülései. Első ülését november hó 8-án tartotta, mikor is nagy közönség hallgatta végig *Tóth Istvánnak*, a hirneves festőművésznek kitűnő előadását, aki 25 vetített képpel mutatta be a ma művészetének lényegét és tartalmát. A naturalizmus, impresszionizmus, neoimpresszionizmus, kubizmus, dadaizmus, futurizmus irányzatoknak történeti kifejlődés keretében mutatta be jellemző sajátosságait s a szakember alaposágával és a művész előadó képességével a hatalmas tárgykört oly nagyszerűen előnkbe tárta, hogy a fölvetett kérdéseket mindenki világosan megértette. A nagyközönség hálás is volt a művésznek az élvezetes tanításért s ezt a hálaérzést Dr. Boros György püspök kedves és találó szavakban jutatta kifejezésre. A püspök nagy elismeréssel méltatta a művész nagy-

értékű tanítását s a közönség meggazdagodott lélekkel távozott az előadásról. — November hó 15-én *Kelemen Lajos*, a kiváló történet-tudós megemlékezett a régi temetőről, mely a Kövespad-utca területén volt, majd meg a moslani házsongárdi temető régi történetéből mondott el érdekes tudnivalókat. Azután a legrégebb, majd pedig az újabbkori érdekesebb sirokról emlékezett meg. A temetőben nyugvó nevezetes halottak életéből sok érdekes epizódot mondott el, melyekkel feledhetetlenné tette azt a másfél órát, melyen a nagy közönség sok érdekes ismeretre tett szert. — Nov. 22-én pedig *Dr. Borsai Albert* orvos tartott igen hasznos előadást a helyes táplálkozásról. Ebben az előadásban sok hasznos tudnivalót ismert meg a hallgató közönség, mert *Dr. Borsai Imre* a tudomány helyes megállapításait oly érthetően és világosan adta elő, hogy azt mindenki jól megértette.

A D. F. Unitárius Nőkszövetsége megkezdte kedves házias kötőkéit. Az elsőt október hó 23-án tartotta, mikor a művészi részben *Perényi János* színész szavalattal, *Szabó László* zeneakadémiai növendék hegedűjátékkal, *Rennerné-Halász Baba* pedig több énekszámmal, saját szerzeményeivel is, saját zongorakiséréte mellett járult hozzá ahhoz, hogy a közönség valódi magas színvonalu művelészetben részesüljön. Ifj. *Hadházy Sándor* tanár pedig kínai és japán szokások és vallásról tartott igen tartalmas előadást. — November hó 23-án pedig a művészi részben *Moldován Melinda* énekkal, *B. Gajzágó Filoména* zongorajátékkal gyönyörködtette a közönséget. *Kelemen Lajos* a tudós tanár pedig *Kolozsvár* régi házairól mondott el sok érdekességet és történelmi fontosságú tény, melyek igazi jelentőséggel bírnak.

Az Unitárius Közlöny előfizetési ára évi 36 lei. A D. F. E. évi rendes tagsági díja 60 lej. A D. F. E. örökös alapítói díja 1000 lej. A rendes és alapító-tagok egyleti tagsági jogaik gyakorlása mellett kapják az Unitárius Közlönyt is. Az előfizetési díj csak a Közlönyre jogosít. Kívánatos tehát, hogy mindenki lépjen be az egylet tagjai sorába s díjait rendezze. Egyleti jogait csak az gyakorolhatja, aki tagsági díjait rendezte. — Előfizetés külföldre 90 lej. Minden pénzküldemény *Gálfi Lőrinc* pénztáros címére küldendő *Cluj, Calea Marechal Foch 12.*

Nyugtázás. Az egylet pénztárába október 26-tól november 22-ig tagsági díjat fizettek: *Gálffy Zsigmond*, *Tana Ferenc* *Kolozsvár*, *Gálffy Ferencné Firtosmartonos* 1937-re, *Ágh Ferenc* *Kolozsvár* 1934—1935-re, *Pálffy Juliánna* *Bágyon* 1933—1937-re, *Német István* *Kolozsvár* 1936—1937-re, *Fikker János* *Kövend* 1937—1938-ra.

Előfizetési díjat fizettek: özv. *Málvianszky Ferencné*, özv. *Nagy Ferencné Székelyudvarhely*, özv. *Florer Józsefné* *Kolozsvár*, *Bálint Eszter* *Firtosmartonos* 1937-re, *Szóke Istvánné* *Mócs* 1937.

Alapítói díjban fizettek: *Ürmösi Jenő* *Kolozsvár* 300 lejt, *Ekárt Andor* *Csehétfalva* 100 lejt.

Cluj-Kolozsvár, 1937. november 22-én.

Gálfi Lőrinc.

Kellemes és boldog karácsonyi és újévi ünnepeket kívánunk olvasóinknak és munkatársainknak!

Hétköznapesti istentisztelet-sorozat a kolozsvári unitárius templomban. A kolozsvári unitárius egyházközség kebli-tanácsának határozatából — egyelőre kísérletképpen — egy hétköznap esti istentisztelet-sorozat tartatott október és november hónap 5 csütörtök napján, mindig esti 7 órai kezdettel. Az istentisztelet-sorozat egyházi beszédeinek megtartására *Szent-Iványi Sándor*, teol. tanár úr volt szíves vállalkozni, aki „Kisebbségi kereszténység” címen a következő tárgyakról tartott egyházi beszédeket: okt. 14-én „Könnyű kereszténység”, okt. 21-én „Megvalósítható-e a kereszténység?” okt. 28-án „Álpgányság”, nov. 4-én „A kereszténység és a halál”, nov. 11-én „Keresztény hétköznapok”. Ez istentiszteleteken Ifj. Márkos Albert, zenetanár hegedűszóolóval, Szentmártoni Éva—Szentmártoni Lenke orgonakiséretével énekelt szóolóval, Moldován Melinda szintén énekszóolóval Útő Mária orgonakiséretével, a teol. akadémia és a főgimnázium énekkara egy-egy karénnel szerepeltek. Az istentiszteletek a látogatottság tekintetében is örömdetesesen sikerülteknek bizonyultak.

i. y.

Erdő János lelkészjelölt, két évi külföldi tanulmányai befejezése után hazajött s egyelőre a kolozsvári egyházközségnél nyert alkalmazást, mint segédlelkész. Erdő János külföldön dicséretes munkát végzett, itthoni munkássága elé nagy reménységekkel néz az unitárius vallásközönség.

Kulturházszen telés Udvarhelyen. Odorhei-sz. udvarhelyi unitárius egyházközség hívei a nemes célt megértő buzgósággal s lelkes, áldozatkészséggel közmívelődési házat építettek, hogy abban meleg otthonra találjon a gyermekesre ggel való foglalkozásra, az ifjuság összehozására és önmívelésére, a népi és egyházi kultúra megtartására és fejlesztésére irányuló munka. A befejezés és berendezés munkálatai most vannak folyamatban. A felavatás december 12-én, vasárnap lesz. A felszentelést Dr. Varga Béla püspökhelyettes, a vasárnapi istentiszteletet Vári Albert teológiai dékán végzi. Az estélyen való szereplésre Ürmössy Magda művésznőt is felkérte a rendezőség.

Irodalmi estély Brassóban. Még a tavasszal történt, hogy a legifjabb erdélyi magyar író-nemzedékhez tartozó csoport képviselői

azzal a kéréssel fordultak a brassói egyházközség előljáróságához, hogy irodalmi estély céljára bocsássa rendelkezésre a templomot. Belső formája, elrendezettsége és kitűnő akusztikája megtetszett nekik. A Kebli Tanács szívesen teljesítette a kérést, mert a magyar szó és irodalom elől nem akarta elzárni ajtóit, sőt erejéhez képest támogatni akarja mindig. Később derült ki, hogy az irodalmi estélyt az írók nem maguk, hanem a Nőszövetség rendezésében akarják megtartani. A Nőszövetség is legjobb erejével és buzgóságával ment az ifju írók támogatására. Így Erdély legifjabb magyar írói a brassói unitárius templomban igen sikerült bemutatkozást tartottak október hó 24-én, melyen Brassó egész magyar közönsége nagy számban képviselve volt. Abafáy Gusztáv bevezető előadásában a legifjabb írók szellemi irányáról, célkitűzéseiről szólt. Szabédi László és Bözödi György (mindketten unitáriusok), I. Szemlér Ferenc, Flórián Tibor és Kiss Jenő költeményeikből, Szenczei László, Nagy István és Gr. Wass Albert elbeszéléseikből adtak bemutatót, Vásárhelyi Z. Emil pedig képzőművészeti irányokról számolt. Gál Vilmos brassói kebli tanácsos zsol-tárokat játszott harmoniumon, Kovács Lajos esperes rövid megnyitót és bezárót mondott. A nagyszámu közönség fokozott érdeklődéssel hallgatta az ifju írók szellemi szárnyalását s egy kedves és emlékeztetes estély emlékével távozott az irodalmi estély céljára is egészen alkalmasnak bizonyult templomból. Előadás után többen összegyűltek a Székely Társaság helyiségében a vendégek tiszteletére, hol Gr. Wass Albert az egyházközséget és a Nőszövetség buzgó rendezőit, Kovács Lajos esperes az írókat köszöntötte.

Új lelkészi lakás felavatása Szentmihályfalván. A szentmihályfalvi egyházközség lelkészi lakást épített és november hó 14-én ünnepies keretekben föl is szentelte. Az ünnepies istentiszteleten tartalmas buzgó imát Vári Albert dékán, lelkes beszédet pedig Dr. Kiss Elek teol. tanár tartott, a paplak építésének történetét pedig Gálfi András helybeli lelkész adta elő. Énekkel közreműködött a helybeli Magyar Dalkör, a kövendi Magyar Dalkör, Dézsy Zoltán várfalvi énekvezér. Istentisztelet után az új lakást Dr. Varga Béla püspök-helyettes főjegyző áldotta meg tartalmas beszédben. A délutáni templomi ünnepélyen közreműködtek: Kővári Jakab kénosi lelkész buzgó imával, Fikker János kövendi lelkész lelkes, buzdító előadással, Gombási János aranyosrákosi lelkész a „Dévai mártír“ című költeményének előadásával, Árkosi Tamás esperes pedig tartalmas bezáró beszéddel. Énekkel újból a kövendi Magyar Dalkör, a szentmihályfalvi Magyar Dalkör és Dézsy Zoltán énekvezér működtek közre kiváló sikerrel.

Házasságkötések. *László Tihamér* főgimnáziumi tanár és *Szilágyi Etus* október hó 3-án házasságot kötöttek. — *Dr. Szathmáry János* jószágfelügyelősi titkár és *Fábián Erzsébet* november 6-án házasságot kötöttek. A Mindenható Isten áldása és szeretete legyen az ifju párokon. Legyenek boldogok egy hosszú, Istentől megáldott életen át.

Nyugtázás.

Az Irisz-telepi imaház berendezéséhez és más kiadásaihoz pénzbőlileg hozzájárultak: Teológiai Akadémia tanári kara 150 lej, Központi tisztviselők 150, Kolozsvári Unitárius Főgimnázium tanári kara 150, Dávid Ferenc Egylet 100, Dávid Ferenc Nők Szövetsége 85, Unitárius Leányotthon 75, Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Körének leánytagozata 75, Kolozsvári Unitárius Főgimnázium „Kriszta Onképzőköre“ 90, Pálffy László 100, Dr. Boros György 100. Együttal hálás köszönetünket fejezzük ki az Irisz-telepi nők csoportjának a szeretet-vendégség alkalmával adott szives adományaikért és segítségükért. Amidőn a kolozsvári egyházközség hálásan köszöni mindazoknak, akik valamilyen formában hozzájárultak és segítették az Irisz-telepi imaház megnyitását, együttal további szives segítségüket és támogatásukat kéri. A jó Isten áldása legyen a jószívű adakozókon. (A nyugtázást tovább folytatjuk.) Erdő János, s. lelkész.

oo

AZ

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

XLVII. KÖTETÉNEK

TÁRGYMUTATÓJA.**I. Költemények.**

<i>Báró József:</i>	Az unitárius diákokhoz	—	—	—	—	170
<i>Gombási János:</i>	A dévai mártír	—	—	—	—	213
<i>Ferenczy Ferenc:</i>	Eltávozott papomhoz	—	—	—	—	12
„	„ Jézus szava	—	—	—	—	98
<i>Izsák Domokos:</i>	Tavaszi virágok	—	—	—	—	89
„	„ Állanom kell	—	—	—	—	176
<i>Krüzselyi Erzsébet:</i>	Gyermekmosoly	—	—	—	—	16
<i>Lampérth Géza:</i>	Jézus	—	—	—	—	233
<i>Székely D. Gyula:</i>	Imígy sir a lantom	—	—	—	—	47
<i>S. Sillay Erzsébet:</i>	Imádság	—	—	—	—	5
„	„ Adj új erőt uram	—	—	—	—	135
„	„ Ne félj, csak higyj	—	—	—	—	135
„	„ Tégy eszközzé uram	—	—	—	—	155
„	„ Jézusé vagyunk	—	—	—	—	157
<i>Ürmösy Károlyné:</i>	Álom	—	—	—	—	24
<i>Vári Domokos:</i>	Az egy Istenezme	—	—	—	—	72
„	„ Hála. Szeretni kell	—	—	—	—	120
<i>Vahot Sándor:</i>	A gyermek álmái	—	—	—	—	119

II. Hittan-erkölcsstan körébe eső cikkek.

<i>Benczédi Pál</i> : Nagypéntek, husvét — — — —	63
„ „ Bors Mihály emléktábla leleplezésekor beszéd	23
<i>Dr. Boros György püspök</i> : A főpásztor ujévi köszöntése —	2
„ „ „ Bors Mihály koporsója fölött —	23
<i>E. E. H.</i> : Új évi imádság — — — —	1
<i>Kiss Sándor</i> : A lélek egyháza — — — —	109
<i>Z. S.</i> : Ananias és Zefira — — — —	140
„ „ Legnagyobb jóttevőink — — — —	172
„ „ Koszoru hugom sirjára — — — —	114
<i>Vári Albert</i> : A buza és konkoly — — — —	110

III. Egyháztársadalmi, nevelési cikkek.

<i>Balázs Zsigmond</i> : Új erős palánták kiültetése — —	95
„ „ Ép testben ép lélek — — —	121
<i>Benczédi Pál</i> : Új év tanácsa — — — —	3
„ „ Az idők jelei — — — —	41
<i>Csifó N. László</i> : Unitárius nagygyűlés Angliában — —	184
<i>Demeter Lajos</i> : A gazdasági iskola — — — —	94
<i>Erdő János</i> : Imaház az Irisz-telepen — — — —	240
<i>Dr. Fekete Sándor</i> : Egyházközségi főgondnoki székfoglaló —	112
<i>Dr. Kiss Elek</i> : Az unitarizmus feladata ma — — —	218
<i>Kiss Dénes</i> : Minél egyszerűbb formát — — — —	50
„ „ Kőkös egyházközség életéből — — — —	55
<i>Keresztesi Dénes</i> : Fegyelem a családban — — — —	47
„ „ Fegyelem a társadalomban — — — —	90
„ „ Fegyelem az egyházban — — — —	64
<i>Nagy Sámuel</i> : Szórványmisszió a Mezőségen — — —	174
<i>Simén Dániel</i> : Ami még megmaradt. (Képek a szórványhívek életéből) — — — — — — —	237
<i>Szánthó Vilma</i> : Az angol középosztály viszonya az egyházhoz — — — — — — —	136
<i>Szolga Ferenc</i> : Id. Gvidó Béla unitárius esperes 50 éves jubileuma — — — — — — —	235
<i>Dr. Varga Béla</i> : Nehány szó az oxfordi kongresszusról és egyebekről — — — — — — —	30
<i>Dr. Varga Béla</i> : Az amerikai unitárius társulat új elnöke —	154
A gazdasági iskola szózata tanítványaihoz — — — —	32
Katakomba — — — — — — —	49
A D. F. Unitárius Nőkszövetsége közgyűlése — — — —	78

Bihari hírek	—	—	—	—	—	—	80
Jubiláris ifjúsági találkozó	—	—	—	—	—	—	116
A teol. akadémiai Önképzőkör missziós kirándulása	—	—	—	—	—	—	125
A fogarasi unitárius egyházközség jubileumi ünnepe	—	—	—	—	—	—	156
Amerikai vendégek látogatása	—	—	—	—	—	—	159
A mi falvaink	—	—	—	—	—	—	222
Tanult leányaink sorsa	—	—	—	—	—	—	223

IV. Egyháztörténelmi életrajzok.

<i>Benczédi Pál</i> : Kis vallástörténet	—	28,	52,	99,	139,	158
<i>Kiss Sándor</i> : Dr. Wilbor tanít	—	—	—	—	—	67
<i>Kiss Sándor</i> : Hapgood Normann	—	—	—	—	—	88
<i>Márkos Albert</i> : Ferenczy Kálmán	—	—	—	—	—	70

V. Vegyes cikkek.

Dr. Hall Alfréd szózata	—	—	—	—	—	—	13
<i>Torgeneff</i> : Amit a hegyek beszélnek	—	—	—	—	—	—	7
Újesztendei szokások	—	—	—	—	—	—	4
A D. F. Egylet 1935 évi számadása	—	—	—	—	—	—	14
Az U. I. Társaság pályázati hirdetése	—	—	—	—	—	—	33
Megmozdul a szív	—	—	—	—	—	—	34
Egy unitárius tudós dicsősége	—	—	—	—	—	—	34
Pitvar	—	—	—	—	—	—	53
Értesítés. Hirdetés	—	—	—	—	—	—	66
Külföldi unitáriusok kitüntetése	—	—	—	—	—	—	89
Fölvívás az Unitárius Közlöny érdekében	—	—	—	—	—	—	98
Konfirmációi ünnepély Kolozsváron	—	—	—	—	—	—	124
Az építő szabadelvűség	—	—	—	—	—	—	138
Missziói állomások érdekében	—	—	—	—	—	—	142

VI. Tűzhely mellett.

<i>Gyallay Domokos</i> : Balázs deák küldetése	—	—	—	—	—	—	8
„ „ „ Anya-járás	—	—	—	—	—	—	246
Moszkva	—	—	—	—	—	—	55
Hiszek egy Istenben	—	—	—	—	—	—	161

VII. Kévekötés.

Ajtónyítás	—	—	—	—	—	—	178
A X-ik jubiléris találkozó	—	—	—	—	—	—	178
Ifjúsági nap a felsőfehérvárban	—	—	—	—	—	—	189

Jó hírek — — — — —	182
A háromszéki D. F. Egylet kirándulása — — —	
<i>Bisztrai Gy.</i> : Uj Dégavár alatt — — —	226
<i>Bede Jenő</i> : Merengés halottak napján — — —	226
— <i>i y</i> : Ifjuság és munka — — —	241
<i>Bede Emil</i> : Őszi hangulat — — —	243
<i>Simén-Domokos</i> : Kettőn beszélgetnek — — —	244
<i>Nemes Mogy Mártha</i> : Menekülés — — —	245

VIII. Irodalom és művészet.

Kovács Pál festőművész képzőművészeti kiállítása — — —	15
Tóth István képzőművészeti kiállítása — — —	100
Benczédi Sándor — — —	101
1936 évi Főt. jegyzőkönyv — — —	102
<i>Kovács Péter</i> : Tükör előtt — — —	127
<i>Dr. Gál Kelemen</i> : Jakab Elek élete és művei — — —	142
<i>Márkos Albert</i> : Dávid Ferenc De dualitate ford — — —	142
Dr. Boros György az Erdélyi Irodalmi Társaság tb. elnöke — — —	188
<i>Deák Pál</i> : Hiszek egy Istenben — — —	188
<i>Jakab Odön</i> : Arghirus — — —	224
<i>S. Sillay Erzsébet</i> : Mindenkor örüljeteK — — —	228
<i>b. I.</i> : Unitárius művészek kiállítása — — —	74

IX. Nekrológok.

<i>Kovács Imre</i> : Gál Miklós — — —	6
<i>Dr. Ferenczy Sándor</i> : Csíkszentkirályi Bors Mihály — — —	22
<i>Ma</i> : Péterfy Áron — — —	62
<i>S. S.</i> : Lőrinczy Béla — — —	86
<i>Dr. Veress Géza</i> — — —	86
<i>Ürmösi Károly</i> : Irsai Józsefnéről — — —	88
<i>Dr. Kiss Elek</i> : Balázs Ferenc — — —	134
<i>Boros Gy. tanár</i> : Demeter Lajos — — —	155
<i>Hadházy Sándor</i> : Móricz Márton — — —	171
— — Zsakó Lenke — — —	237

Egyleti élet és munkásság, Egyházi és iskolai hírek, Cserkész-hírek, Nyugtázások a megfelelő rovatokban.

.....
Az „Unitárius Közlöny“ megjelenik havonta.

Szerkesztő: Benczédi Pál.

Tipografia „PALLAS“ könyvnyomda Cluj, Str. Vlăhuță 3.